

Hoftetrøbbel

Forestillingen «fifty ways to leave a shape» er noe så sjeldent som en poetisk framstilling med utgangspunkt i en utslitt dansehofte.

Tekst: **Marte Reithaug Sterud**

Facebook

Twitter

Linkedin

Siri Jøntvedt har jobbet som skapende utøver og pedagog siden 1990-tallet, og var en del av det eksperimentelle

FIFTY WAYS TO LEAVE A SHAPE

Konsept, koreografi, tekst, utøvelse: Siri Jøntvedt

Komponist og lyddesign: Gyrid Nordal Kaldestad

Ytre øye og lyd (Run that Body Down, P. Simon): Øyvind B. Lyse

Dramaturg og filmskaper: Darko Dragicevic

Lysdesign: Evelina Dembacke

Assistent: Amy Pender

Dansens Hus, 3. mars 2023

miljøet rundt *Studio B – rom for ny dans* (1995-2002). Sammen med makker Snelle Hall har hun skapt, produsert og utøvd i flere forestillinger der rollen som kvinne blir satt på spissen, senest i *Siri og Snelles Midtlivstriologi* – bestående av *Grums* (2014), *Jeg er kosmos* (2016) og *Collapsing Distance* (2018). Jøntvedt har gjennomgått en hofteoperasjon etter flere års slitasje og

soloforestillingen *fifty ways to leave a shape* er en hyllest til hennes egen utslitte hofte, som hadde ny-premiere på Dansens Hus 3. mars 2023. Den er tidligere blitt skrevet om her i Norsk Shakespearetidsskrift fra en før-visning på Kunsthall Grenland under festivalen Tid for Dans i 2020[i]

Hoodie-vesen

Studioscena på Dansens Hus er dekket av et hvitt gulv og en hvit *back-drop*, med en rad av lysstoffrør bakerst langsmed gulvet. Noe svart tøy henger fra taket på høyre side, sammen med en gulvnær mikrofon. Jøntvedt sitter i havfrueposisjon midt på gulvet i en svart truse og en mintgrønn hettegenser, med hode bøyd ned, slik at vi ikke ser ansiktet hennes. Når sallyset skrus av møter trykket fra en fullsatt sal en tilsynelatende total stillhet og tiden opphører – kun lyden av et lite barn og en eldre mann som hoster kan høres. Etter hvert akkompagneres stillheten av et rytmisk lydspor bestående av noe som høres ut som trinn/gange eller ekko av trinn. Jøntvedt beveger først én hånd, så den andre hånda, strekker litt på ryggraden, prøvende. Ingen bevegelser gjentas eller er i en konstant flyt – i motsetning til i Ingri Fiksdals arbeider som dette åpningsbildet minner meg om – vesenet beveger ett og ett ledd, prøvende og utforskende, på vei videre. Plutselig snikes en liten kvist ut av den ene lomma, som en slags ønskekvis som holdes opp for publikum. Den saktegående, fysiske transformasjonen bringer Jøntvedt snart opp i stående og jeg kan skimte et arr på det ene benet, før hettegenseren vrenses av og blir liggende igjen på gulvet som et felt slangeskinn mens hun beveger seg videre bakover på scenen.

Hamskiftet

Jøntvedt gjennomgår flere kostymeskift i løpet av forestillingen, som om hun er i en konstant tilblivelsesprosess. Hun synger låta *Run that body down* (1972) av Paul Simon i hvit singlet og svart truse mens hun tydelig henvender seg til publikum. Hun tar på seg en lys dongeribukse mens hun strever med å holde balansen og utfører deretter ulike balanseøvelser rundt i rommet til buldrende lyd og pulserende lys. Hun ikler seg en svart truse med rysjer og glitter og en svart kappe med rysjer på og danser lett på foten mens hun synger låta *Hips don't lie* (2005) av Shakira i et knall rødt lys. Sceneskiftene er enkle, umerkelige. Hun går forsiktig rundt i rommet mens et lydspor med hennes egen stemme

blir spilt av der hun forteller om sin egen opptrening i etterkant av hofteoperasjonen, om ydmykelse og trass knyttet til det å trenge hjelp fra en bevegelsesterapeut for å lære seg å gå igjen. Som en trent danser vil dette utvilsomt være en kraftig knekk for selvtilliten. Hun legger seg ned og hviler i ulike posisjoner til lyden av det klassiske musikkstykket *Pavane pour une infante défunte* av Maurice Ravel (spilt inn av Jøntvedts mor), før et nytt lydspor spilles av. Hun forteller om hvordan det å få et nytt ben er som å ha en baby som må lære seg å gå, at ryggen hennes oppleves lengre og at hun ikke lenger har smerter – hvilket vitner om lysere tider. Både lyden og lyset understreker og støtter Jøntvedts bevegende hamskifte, som en danser som har måttet redefinere og gjenskape kroppen sin – og identiteten sin – på nytt.

Dansekroppen

Foto: Vibeke Heide

Underveis i forestillingen husker jeg tidligere forestillinger av Jøntvedt der hun beveger seg sprelskt og eksplosivt, høyt og lavt, og det er denne gangen en mer lavmælt og sårbar versjon av seg selv hun viser – om enn med det samme umiskjennelige glimtet i øyet. Forestillingen, og Jøntvedts utøvelse, beveger meg. Ved å iscenesette fragmenter av sin egen prosess med de nye hoftene åpner hun opp et refleksjonsrom der publikum kan kjenne på risikoen det er for en

kropp å bli alvorlig skadet, å ha smerter og måtte bygge seg opp igjen på nytt. For en danser som er avhengig av å ha en kropp som fungerer over gjennomsnittet godt, er denne risikoen særlig aktuell. Samtidig bringer forestillingen opp spørsmål om hva det vil si å ha en (danse)kropp, om konsekvensene av en mulig overdreven profesjonsrettet trening og en nærmest militær disiplin og (utdannings)kultur som både har vært – og er – rådende i dansefeltet. Jeg blir nysgjerrig på hvor vanlig det er med slitasje i hoftene og hofteoperasjoner for dansere – særlig fra Jøntvedts generasjon som ble utdannet hovedsakelig innenfor klassisk ballett og Graham-teknikk, og hvordan disse teknikkene påvirker kroppen over tid. Forestillingen besvarer imidlertid ingen spørsmål, noe den heller ikke trenger å gjøre.

Sårbarhet og risiko

Forestillingen er mer minimalistisk i formen enn tidligere forestillinger jeg har sett av Hall/Jøntvedt. Kommunikasjonen med publikum er tydelig, lun og samtidig fylt av en nerve – som om noe står på spill her og nå. Jeg lurte litt på hvorfor teksten er spilt inn som et lydspor når den kunne ha blitt formidlet direkte fra scenen og opplever forestillingens avsluttende videoprojeksjon av naturbilder med tilhørende engelskspråklige beskrivelser som noe overflødig. Jeg kunne også noen ganger ha ønsket meg tettere på Jøntvedt for å i enda større grad kjenne på risiko i egen kropp. Likevel er det opplevelsen av nødvendighet og sårbarhet som sitter igjen i dagene etter forestillingen og som minner meg om det helt egne i å overvære genuin og solid, erfaringsbasert dansekunst.

(Publisert 07.03.2023)

[i] <https://shakespearetidsskrift.no/2020/10/sjolvportrettet-av-midtlivskvinna>